

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>SP</p>	
<p>In het kader van de opwek van duurzame energie vraagt de SP zich af wat de stand van zaken is betreffende de waterstof fabriek. In de Rotterdamse en Eems haven is de planning om hier een waterstof fabriek te bouwen. Tevens wil men op 13 km voor de kust van Scheveningen, op het olie en gasplatform Q13-A gaan experimenteren met de productie van waterstof. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft hier al een subsidie van 3,6 miljoen Euro voor beschikbaar gesteld.</p>	
<p>1. Komt de Zeeuwse waterstof fabriek niet in het gedrang met al deze andere locaties?</p>	<p>1. Zeeland is qua verbruik momenteel het grootste waterstofcluster van Nederland. Dit betreft momenteel nog grijze waterstof (fossiel). Het Hydrogen Delta Programma van Smart Delta Resources (SDR)¹ heeft tot doel de industrie te verduurzamen door grijze waterstof uit te faseren naar blauwe waterstof (CCS) en groene waterstof (zon, wind). Zo'n groene waterstoffabriek heet een elektrolyzer. Momenteel zijn er vanuit het bedrijfsleven zo'n 5 grootschalige elektrolyzer-initiatieven in Zeeland. Zeeland wil hiermee koploper worden op het gebied van groene waterstof. Deze plannen gaan een natuurlijke concurrentie aan met initiatieven uit andere regio's (zie ook vraag 2).</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks</p> <p>Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>2. Is het strategisch wel opportuun als er binnen deze nieuwe innovatie een flinke concurrentie strijd zou gaan plaats vinden en hoe schat u de kansen dan in van de Provincie Zeeland?</p>	<p>2. In 2020 is door de bedrijven van SDR een studie² uitgevoerd waaruit blijkt dat de regio uitermate geschikt is voor grootschalige productie en gebruik van groene waterstof. Zeeland vormt het grootste waterstofcluster van Nederland (en dus een grote afzetmarkt), heeft een gunstige ligging voor aanlanding van wind op zee en binnen het havengebied van North Sea Port is nog voldoende ruimte voor de bouw van elektrolyzers. Hoewel er concurrentie zal ontstaan met andere regio's, worden de kansen van Zeeland hoog ingeschat.</p> <p>¹ Hydrogen Delta Smart Delta Resources</p> <p>² Grootschalig potentieel voor groene waterstof in de Schelde-Deltaregio Smart Delta Resources</p>
<p>PvdA</p>	
<p>1. De doelstellingen uit het klimaatakkoord zijn recent aangescherpt van 49% naar 55% reductie CO₂ in 2030. Hoe gaat GS hier mee om?</p>	<p>1. Het Rijk is primair verantwoordelijk om de doorvertaling van de Europese doelstelling te vertalen naar afspraken op Nationaal niveau. Daarnaast heeft de Europese doelstelling van 55% nog veel onduidelijkheid en is niet helder wat dit betekent voor lidstaten en zich verhoudt tot het klimaatakkoord. Op basis van het initiatief van het Rijk ondernemen wij uiteraard actie. Wij zien dit expliciet in samenhang met de al gemaakte afspraken in de RES en SDR en niet als zelfstandige actie.</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>2 Een van de zorgen die in het rapport wordt geuit is de betrokkenheid van gemeentes (blz 13-14). Recent is de bouw van windmolens in diverse gemeentes geblokkeerd (Plannen voor nieuwe of extra windmolens op Tholen voorlopig van de baan Tholen pzc.nl; 'Windenergie? Doe ook maar in de Kanaalzone' Zeeuws-Vlaanderen pzc.nl). Als oplossing wordt voorgesteld om de RES-onderwerpen altijd eerst binnen het OZO te behandelen voordat er besluitvorming plaatsvindt in gemeenteraden. Acht GS dat voldoende?</p>	<p>2. De aanpak van de energietransitie is een samenspel van alle onderdelen van de samenleving. Een belangrijk uitgangspunt is dat overheden onderling afstemmen. Behandeling in het OZO is daar een eerste stap in om vroegtijdig aandachtspunten te herkennen en waar nodig aan te pakken.</p>
<p>3 Zijn er andere ideeën over hoe gemeenteraden over de streep kunnen worden getrokken, bijvoorbeeld door meer lokaal eigendom en beheer zodat gemeentes nog meer kunnen meeprofiteren van de opbrengst van windmolens en zonneparken?</p>	<p>3. De situaties in de verschillende gemeenten bij met name windprojecten zijn verschillend van aard en vragen ook een project specifieke aanpak.</p>
<p>4 De energietransitie wordt vertraagd door de beperkte netcapaciteit waardoor diverse plannen niet door kunnen gaan (Het wil maar niet lukken met de regels voor zonneparken op Schouwen-Duiveland: 'Leuke initiatieven vallen stil' Schouwen-Duiveland pzc.nl). In de uitvoeringsagenda staat dit goed op agenda (blz 18). Wordt ook nagedacht over mogelijkheden om lokaal opgewekte energie ook direct lokaal te gebruiken zodat de netcapaciteit niet beperkend is? Bijvoorbeeld door een zonnepark te koppelen aan kleinschalige waterstofproductie, accu's, stadsverwarming of een laadpalenhub.</p>	<p>4. De netcapaciteit is in een paar gemeenten beperkt. Aan uitbreiding wordt gewerkt. We verwachten niet dat de beperkingen van het netwerk het halen van de taakstelling in de weg zal staan. Daarnaast zijn er lokale initiatieven die het gebruik van bijvoorbeeld accu's verkennen.</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks</p> <p>Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>5 Gebouwde omgeving: Waar vinden we isoleren van bestaande woningen terug?</p>	<p>5. Het programma gebouwde omgeving zet primair in op energiebesparing. Het isoleren van bestaande woningen is daar een belangrijk onderdeel van.</p>
<p>6. Mobiliteit. Is er ook aandacht voor terugdringen autokilometers? Door bijvoorbeeld stimuleren van woon-werkverkeer per fiets?</p>	<p>6. Een belangrijk speerpunt van de RES is het verduurzamen van personen- en goederenmobiliteit. Eén van de acties daarbij is bedrijven te helpen hun CO2 te reduceren door de inzet van een Vervoersplan, OV, Carpool, deelauto's en fietsplannen.</p>
<p>7 Waar wordt in de uitvoeringsstrategie geborgd dat de mensen met een kleine beurs ook mee kunnen doen aan de energietransitie?</p>	<p>7. PM, beantwoording volgt.</p>
<p>8. Zijn er concrete voorbeelden van maatregelen om te zorgen dat deze groep wordt geholpen en/of ontzien?</p>	<p>9. PM, beantwoording volgt.</p>
<p>9. Bij hernieuwbare energie op land is het streven dat de directe omgeving (inwoners en bedrijven) 50% eigenaar is van de productiecapaciteit (RES Zeeland, §1.4.4). Hoe hoog is het percentage lokaal eigenaarschap op dit moment?</p>	<p>9. Deze actie ligt – zoals afgesproken in de RES – primair bij gemeenten. Op dit moment is geen inzicht in het concrete percentage.</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>10. Is GS zich bewust van het risico dat buitenlandse investeerders zonneparken opkopen? (Kamer schrikt van opkopen zonneparken door buitenlandse bedrijven: 'Bijzonder onwenselijk' Politiek AD.nl).</p>	<p>10. Ja. Dit is onderdeel van vrije marktwerking.</p>
<p>11 Staat dit op de agenda van de ZEA en zo ja, zijn er ideeën hoe dit kan worden voorkomen?</p>	<p>11. Verkoop van projecten kunnen wij niet voorkomen.</p>
<p>12 Streven is om de zonneladder van N&M te gebruiken (RES 1.0, blz. 18). Zonneparken pas in laatste instantie op landbouwgrond. Wat is het reële potentieel voor zon op dak?</p>	<p>12. Op basis van dakoppervlak en aansluitvermogen zou dat ergens 400 en 600 MW kunnen liggen. Samen met de gemeenten zijn we onlangs gestart om dakeigenaren te benaderen en dan zal moeten blijken hoeveel vermogen gerealiseerd kan worden.</p>
<p>13 Wordt de zonneladder voldoende gevolgd?</p>	<p>13. De zonneladder staat beschreven en is vastgesteld in de RES 1.0. Daarnaast vindt juridische borging hiervan plaats via de Omgevingsvisie en verordening. Gemeenten volgen deze ladder.</p>
<p>14 Hoe wordt dit geborgd in de uitvoeringsagenda?</p>	<p>14. Zie vraag 13.</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks</p> <p>Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>15 Afgelopen herfst berekende het Planbureau voor de Leefomgeving in zijn “Klimaat- en Energieverkenning 2020” dat met het huidige beleid de reductie in Nederland slechts 34% zal zijn, en er vanaf nu een verdubbeling van de emissiereductie nodig is om de doelstellingen voor 2030 te halen. Voor de RES is een evaluatiemoment pas voorzien in 2025. Wordt overwogen om dit moment naar voren te halen, in het licht van dit PBL rapport?</p>	<p>15. Het vaststellen van de RES 2.0 is beoogd in 2023. Dit is een belangrijk ijkpunt om de RES 1.0 te evalueren en waar nodig bij te sturen. Dit is ruim voor de genoemde datum van 2025.</p>
<p>16 TENNET is een belangrijke organisatie omdat deze zorg moet dragen voor de noodzakelijke infrastructuur. Waarom is TENNET niet vertegenwoordigd in het ZEA?</p>	<p>16. Tennet is verantwoordelijk voor de landelijke hoofdinfrastructuur. Indien nodig vind met Tennet overleg over projecten plaats.</p>
<p>17 Het PBL adviseert om zoveel mogelijk zon en wind te combineren (Regionale Energie Strategieën; een tussentijdse kwalitatieve analyse (pbl.nl)). Gebeurt dat voldoende?</p>	<p>17. Dit maakt onderdeel uit van het beleid en bijbehorende acties.</p>
<p>18 In het rapport Regionale Energie Strategieën; een tussentijdse kwalitatieve analyse (pbl.nl) van het PLB wordt gesteld (blz 43):</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Participatie burgers is vaak pas later voorzien b. Slechts een derde van de regio's geeft aan burgers te hebben betrokken, met inhoudelijke aanpassingen tot gevolg. 	

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>c. Tot nu toe is er vooral een beperkte doelgroep stakeholders bij betrokken. Vaak is de abstractie van plannen als reden genoemd om ze nu niet aan burgers voor te leggen.</p> <p>d. Sommige regio's hadden in deze fase ook moeite om burgers te interesseren voor de ontwikkeling van de RES.</p> <p>Hoe verhoudt het proces RES Zeeland zich tot deze conclusies?</p>	
<p>PvdD</p>	
<p>1. Verwijzing Pag 18 "De doelstelling voor de opwek van duurzame energie is om in 2030 ALLE elektriciteit duurzaam op te wekken (3TWh)". De vraag naar groene waterstof vanuit de industrie is vele malen groter dan het hier voorspelde toekomstige aanbod van 3 TWh. Bij toepassing van de waterstofladder (pagina 41) krijgt groene waterstof als grondstof eerste en absolute prioriteit. Daardoor zal er geen enkele groen opgewekte KWh meer beschikbaar zijn als duurzame energie. De twee genoemde doelstellingen staan recht tegenover elkaar. Hoe gaat dit opgelost worden?</p>	<p>1. De verduurzaming van de Zeeuwse industrie (incl. elektrolyse) zal veel groene stroom nodig hebben. Studies van TenneT laten zien dat er tot 2030 nog een elektriciteitsoverschot zal zijn in Zeeland, wat na 2030 zal omslaan in een tekort. Om deze reden probeert Zeeland nadrukkelijk via het VAWOZ-programma³ extra aanlanding van wind op zee te realiseren. In voorjaar 2021 heeft Provincie Zeeland hiervoor een aanbod gedaan bij het Rijk en hebben ook de Zeeuwse industriële koplopers een formatiebrief⁴ opgesteld waarin dit duidelijk wordt.</p>
<p>2 Verwijzing Pag 21 Het programma Gebouwde Omgeving initieert enkele demonstratieprojecten, die gericht zijn op nieuwe vormen van verwarmen te onderzoeken en voorbeeldprojecten te ontwikkelen. Behoren hiertoe projecten op het gebied van Thermische Energie uit Oppervlakte water (TEO)?</p>	<p>2. PM, beantwoording volgt.</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks</p> <p>Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	
<p>3. Zo nee, worden de mogelijkheden van TEO op andere wijze onderzocht?</p>	<p>3. PM, beantwoording volgt.</p>
<p>4. Verwijzing PS 9 en 10 juli 2020 In antwoord op eerdere vragen van de PvdD werd gesteld: "Het energieverbruik in de landbouw kan relatief laag zijn, binnen de landbouw is glastuinbouw verreweg de grootste verbruiker. En daarmee ook één van de speerpunten van onze aanpak (met Glastuinbouw NL starten we een project om verduurzamingsplannen van de Zeeuwse glastuinbouwclusters op te stellen)." Toch zien wij glastuinbouw niet terug in dit uitvoeringsplan, waar is de prioriteit gebleven?</p>	<p>4. De aanpak van de energietransitie voor de landbouw heeft een plek gekregen in het Ambitiedocument Landelijk Gebied. De acties voor de onderdelen elektriciteit, bebouwde omgeving en mobiliteit gelden daarnaast uiteraard ook voor de landbouw.</p> <p>³ Verkenning aanlanding wind op zee (VAWOZ) RVO.nl Rijksdienst</p> <p>⁴ Zeeland doet een beroep op nieuwe kabinet bij verduurzaming industrie - North Sea Port</p>
<p>GroenLinks</p>	
<p>1. Pag. 5 samenvatting als infografic? Is die ook beschikbaar? Nu staat er alleen het woord, maar geen samenvatting te zien.</p>	<p>1. Dit is een ommissie in het document. Deze zal worden hersteld.</p>
<p>2 Pag.12. De fractie van GroenLinks mist hier een beschrijving van frequentie en wijze van terugkoppeling door ZEA aan PS. Welke besluiten blijven aan de volksvertegenwoordigers?</p>	<p>2. PS is verantwoordelijk voor het stellen van kaders. Dit hebben zij gedaan door het vaststellen van de RES 1.0. Daarnaast wordt via de P&C-cyclus PS in de gelegenheid gesteld om hierop bij te sturen.</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
<p>Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks</p> <p>Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120</p>	<p>3.</p>
<p>3 Pag21. Goed dat dit programma vooral inzet op energiebesparing en verduurzaming van publiek- commercieel en particulier vastgoed. Toch lijkt dit vooral een zaak van gemeenten. Provincie is wel betrokken bij bv. Publiek vastgoed verduurzamen. Het lijkt ons belangrijk dat met name de warmtevisies ook van onderaf gedragen worden. Hiervoor is belang van goede communicatie ook goed weergegeven. Maar hoe en door wie worden burgers bij juist die particuliere verduurzaming betrokken?</p>	<p>3. PM, beantwoording volgt.</p>
<p>4 Pag28. Mobiliteit Mooi dat er ook aandacht is voor de scheepvaart maar we missen de aandacht voor de luchtvaart? Heeft dit een reden?</p>	<p>4. De luchtvaart maakt geen onderdeel uit van de RES. Hier worden op (inter)nationaal niveau afspraken over gemaakt.</p>
<p>5 Op pag. 28 staat ZES, wat wordt hier bedoeld?</p>	<p>5. ZES staat voor Zero emissie Scherpvaart. Dit is een project waarbij binnenvaartschepen elektrisch aangedreven worden en de stroom opgeslagen is in wisselcontainers.</p>
<p>6 En waar zit in dit programma de ruimte voor nieuwe ideeën ? Er komt immers een Delta Kenniscentrum met onderdeel energie.</p>	<p>6. Een veelvoud aan acties zal samen met de Zeeuwse inwoners en belanghebbende worden uitgevoerd. In deze concrete uitvoeringsacties zijn nieuwe ideeën welkom. Daarnaast zal in de periode 2023 de RES 2.0 worden vastgesteld. In het proces van het opstellen van de RES 2.0 zal opnieuw ruimte zijn voor het aandragen van ideeën om tot onze te halen doelen te komen.</p>
<p>7. Is er ruimte voor thans al bewezen meerdere opwekkingsmogelijkheden, bv. Getij, algen, zeewier etc. ?</p>	<p>7.Het uitvoeringsprogramma geeft focus aan op de acties en activiteiten die het ZEA de komende jaren wil uitvoeren. Dit</p>

Vragen Commissie Economie	Antwoorden
Vragen van: SP, PvdA, PvdD, GroenLinks Brief GS van 20 juli 2021 over Uitvoeringsplan RES 1.0 - 81120	
	betekent dat niet actief wordt ingezet op alle mogelijke acties. Dit wordt gedaan om zoveel effectief en efficiënt mogelijk de beschikbare middelen te benutten en onze doelen te halen. Uiteraard staat het initiatiefnemers vrij om met voorstellen te komen.
8 Waar passen die in dit programma?	8. Zie antwoord 7.
9 En waarom niet opgenomen in dit uitvoeringsplan?	9. Zie antwoord 7.